

INFORMATOR
MUZEUM
W GRUDZIĄDZU

R. XXIII, Nr 2 (130)

VII - XII 1982

Redakc a: Bożena Sikorska-Nowacka

Winiety: Krzysztof Cander

Zdjęcia: Brygida Bruchwalska, Romuald Górecki, Gerard Szukay

Klisze: Zakłady Graficzne w Toruniu, ul. Św. Katarzyny 4

Druk: Grudziądzkie Zakłady Graficzne im. W. Kulerskiego, Grudziądz, pl. Wolności 5

*Z wystawy „Polski portret wojskowy XVIII—XIX w.”
w salach grudziądzkiego Muzeum*

MUZEUM w Grudziądzu przy ul. Wodnej 3/5 (działy: Archeologia, Etnografia, Sztuka, Naukowo-Oświatowy) i ul. Spichrzowej nr 9 (Dział Historii) jest otwarte: we wtorki: 10—18, środy, czwartki i soboty: 10—15, w piątki: 13—18, w wolne soboty: 10—16, w niedziele i święta: 10—14. W poniedziałki i dni poświęczone Muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: normalna — 4 zł, ulgowa — 2 zł, a dla młodzieży szkolnej i wojska w grupach powyżej 10 osób — 1 zł od osoby. Wycieczkom i grupom zgłoszonym uprzednio w Dziale Naukowo-Oświatowym zapewnia się przewodnika.

WYSTAWY STAŁE

+ NAJDAWNIEJSZE DZIEJE PÓLNO-
NEJ CZĘŚCI ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ
+ WCZESNOŚREDNIOWIECZNE GRU-
CZNO, gm. ŚWIECIE n. WISŁĄ

+ HISTORIA GRUDZIĄDZA
+ GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MA-
LARSTWA POMORSKIEGO

WYSTAWY CZASOWE

POLSKI PORTRET WOJSKOWY XVIII—XIX WIEKU. Wystawa ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, złożona z 62 obrazów malarzy polskich i obcych XVIII i XIX wieku. Na przykładach wizerunków wojskowych, zarówno dowódców jak i szeregowych żołnierzy, ukazywała zmiany polskiego umundurowania, uzbrojenia i dystynkcji — od okresu przedrozbiorowego do Powstania Listopadowego. Wystawa było czynna w salach grudziądzkiego Muzeum od 27 maja do 15 września 1982 r.

**KRÓTKA BROŃ PALNA — PI-
STOLETY XVII—XIX WIEKU.** Wy-
stawa ze zbiorów Muzeum Okręgo-
wego w Toruniu, prezentująca — na
przykładach 38 pistoletów — cenne
okazy z XVII—XIX wieku: kołowe,
skałkowe i kapiszonowe. Ekspozycja
była dostępna w salach grudziądz-
kiego Muzeum w okresie od 17 czer-
wca do 15 września 1982 r.

**MEDALE I ODZNACZENIA GRU-
DZIĄDZKIEGO OLIMPIJCZYKA
BRONISŁAWA MALINOWSKIEGO.**
Ekspozycja zbioru cennych medali,
odznaczeń, dyplomów, pucharów i in-
nych trofeów sportowych, dokumen-
tów, fotogramów, pamiątek związa-

nych z karierą wybitnego grudziądz-
kiego olimpijczyka, przygotowana
przez grudziądzkie Muzeum — ze
zbiorów rodziny — w pierwszą rocz-
nicę tragicznej śmierci B. Malinow-
skiego. Wystawę wzbogacono o wy-
pożyczone z Muzeum Okręgowego w
Toruniu prace graficzne współcze-
snych polskich autorów, poświęcone
tematyce sportowej. Ekspozycja —
złożona ze 133 pozycji, pochodzących
ze zbiorów rodziny, oraz 14 grafik
z toruńskiego Muzeum — została
otwarta w dniu 30 września i była
czynna w salach grudziądzkiego Mu-
zeum do 7 listopada 1982 r.

SECESJA. Ekspozycja ponad 100
eksponatów z dziedziny sztuki użyt-
kowej (wyrobów ze szkła, mebli, rze-
miosła drukarskiego, wyrobów ze
srebra i cyny), rzeźby i malarstwa,
prezentująca główne cechy secesji
jako nowego kierunku w sztuce eu-
ropejskiej. Wystawa — przygotowa-
na przez Muzeum Mazowieckie w
Płocku — została udostępniona w sa-
lach grudziądzkiego Muzeum w dniu
8 października 1982 r. i będzie czyn-
na do lutego przyszłego roku.

POLSKI HAFT LUDOWY. Wysta-
wa ze zbiorów Muzeum Etnograficz-
nego w Toruniu, obrazująca na po-

nad 100 przykładach tradycyjny haft na stroju ludowym oraz jego adaptację do współczesnej sztuki użytkowej i rękodzielnictwa. Obok elementów stroju ludowego z różnych regionów Polski (od Kaszub po Podhale) pokazano współczesne wyroby

haftarskie — obrusy, bieźniki, chusty itp. — z przeniesionymi na nie tradycyjnymi wzorami i technikami haftu ludowego. Wystawę otwarto w grudziądzkim Muzeum 24 listopada 1982 r.; będzie ona dostępna do połowy stycznia przyszłego roku.

WYSTAWY RUCHOME

- I. KOMITET MIEJSKI ZSL W GRUDZIĄDZU
 1. Wojsko Polskie w dobie Legionów — 1.VII.—31.XII.1982 r.
- II. KLUB PRZY UL. KWIATOWEJ W GRUDZIĄDZU
 1. Secesja — reprodukcje zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku — 1.VII.—31.XII.1982 r.
- III. KLUB „RUCHU” W MARUSZY k. GRUDZIĄDZA
 1. Autoportrety malarzy polskich w reprodukcji — 21.VI.—31.XII.1982 r.

Fragment wystawy „Secesja” w salach grudziądzkiego Muzeum

S E C E S J A

WYSTAWA ZE ZBIORÓW MUZEUM MAZOWIECKIEGO
W PŁOCKU

Muzeum Mazowieckie w Płocku zaprezentowało w Grudziądzu wystawę secesji. Ze zbioru, którego początki sięgają 1967 roku, poszerzane-go systematycznie i konsekwentnie — co w efekcie doprowadziło do zgromadzenia w krótkim czasie reprezentatywnego zespołu zabytków ze wspomnianej epoki — pokazano ponad 130 obiektów. Pokazano to wszystko, czym może się poszczycić muzeum znane powszechnie pod nazwą „Muzeum Secesji”, a więc: szkło i ceramikę, przedmioty z cyny i srebra, meble i tkaniny, a także malarstwo, grafikę i rzeźbę. W doborze eksponatów i w sposobie ich eksponowania położono nacisk na prezentację obiektów z dziedziny sztuki użytkowej, która jest chlubą tego Muzeum.

Zaprezentowano piękne i szlachetne w rysunku, kolorze i technice szkła z różnych wytwórni europejskich. Mogliśmy podziwiać francuskie wazony sygnowane nazwiskami Gallé i Daum, naczynia o kształtach stosunkowo prostych, ze szkła warstwowego, ozdobione motywami roślinnymi i krajobrazowymi, wykonanymi w reliefie; iryzujące, z metalicznie lub perłowo połyskującą powierzchnią dekorowaną walcowanymi płatkami czy wtopionymi nitkami szklanymi tworzącymi nieregularną siatkę o wyszukanych zesta-

wieniach barwnych, austriacko-czeskie i śląskie np. z huty „Johann Loetz-Witwe” w Klasztorzym Młynie, Wilhelm Kralik Sohn, huty Pallme, König und Habel z czeskich Teplíc czy F. Heckerta z Piechowic na Dolnym Śląsku.

Pokazano także — poza kilkoma przykładami porcelany duńskiej, francuskiej, niemieckiej i czeskiej — piękny zestaw ceramiki polskiej. Były więc fajanse i terakoty (projektowane z dużym wyczuciem funkcji użytkowej przez Jana Szczepkowskiego i Karola Brudzewskiego z fabryki „J. Niedźwiecki i Ska” w Dębnikach pod Krakowem) oraz glazurowane kamionki Stanisława Jagmina o prostych, funkcjonalnych kształtach i oryginalnej dekoracji polegającej na stosowaniu barwnych szklów redukcyjnych tworzących naturalne nacieki.

Zwiedzający ekspozycję mieli okazję zobaczyć patery i świeczniki, cukiernice i tace, wazony i lustra z cyny, stopów cynowych, plateru i srebra. Wśród zaprezentowanych wyrobów — między innymi z takich wytwórni jak J. Garnier w Paryżu czy J. P. Kayser und Sohn z Krefeld-Bochum — przeważały przedmioty użytkowe pochodzące z firm warszawskich: Norblina und Co, T. Wernera, J. Frageta, F. Wolskiego, Braci Henneberg i R. Plewkiewicza. Nie

zabrakło również wyrobów z brązu wykonanych według projektu Apoloniusza Kędzierskiego w pracowni Braci Łopieńskich w Warszawie.

Aby pokazać jak wszechobecna była secesja wyeksponowano kilka przykładów mebli, tkaniny dekorujące wnętrza mieszkalne (narzutę i portierey pluszowe zdobione haftem, aplikacją i pasmanterią) oraz albumy oprawne w skórę i plusz, z metalowymi okuciami.

Pokaz sztuki użytkowej uzupełniono prezentacją dzieł malarskich m.in. portretami pędzla Edwarda Okunia i Stanisława Czajkowskiego, pejzażami Wojciecha Weissa i Jana Rubczaka oraz akwarelami C. E. Bouleta przedstawiającymi alegorie pór roku. Zbiory grafiki secesyjnej plockiego muzeum reprezentowały na naszej wystawie litografie Georga de Feure i Ferdinanda Sigismunda

Baca, akwaforty z cykli „Miłość” i „O śmierci” Maxa Klingera oraz prace pochodzące z trzech tek graficznych wydanych w Krakowie w latach 1903—1909. Z Teki Grafików Polskich pokazano syntetyczne w ujęciu motywu, lapidarnie w formie i doskonale technicznie litografie Jana Stanisławskiego i Stanisława Czajkowskiego; z Teki Graficznej — nasyconą atmosferą Młodej Polski akwafortę „Zmrok” Włodzimierza Koniecznego; z Teki Melpomeny, tematycznie związanej z bujnym życiem teatru krakowskiego owych lat — pełne ekspresji litografie Wiktolda Wojtkiewicza, Karola Frycza i Stanisława Rzeckiego, przedstawiające najwybitniejszych aktorów w kostiumach z granych przez nich ról. Pokazano także plakaty do wystaw Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka” Teodora Axentowicza oraz

„Secesja” — fragment wystawy

Powszechnej Wystawy Sztuki Polskiej we Lwowie Józefa Mehoffera. Na wystawie nie zabrakło również prac najbardziej typowego przedstawiciela secesji w rzeźbie polskiej Wacława Szymanowskiego, hołdujących temu stylowi: Henryka Hochmana, Edwarda Maurycego Wittiga i Józefa Mojżesza Gabowicza oraz aktów kobiet o płynnej, falistej linii i miękkim modelunku Mathurina Moreau i Franza Seiferta.

Ekspozycja zorganizowana przez Muzeum Mazowieckie w Płocku — poprzez prezentację tak różnorodnych dzieł poszczególnych artystów i wytwórni dających syntetyczny obraz stylu, który opanował niemal wszystkie sztuki plastyczne na przełomie XIX i XX wieku, który nadał nową urodę życiu powszedniemu, starając się nasycić pięknem wszystko co do życia należy, ukształtować estetycznie całe otoczenie człowieka — niewątpliwie pogłębiła wiedzę o tym okresie sztuki. Oglądając wystawę mogliśmy się przekonać, że secesja była fenomenem o wiele bardziej zróżnicowanym niż się na ogół mniema, zjawiskiem czerpiącym natchnienie z różnych źródeł.

„Obok secesji krzywoliniowej istniała secesja postępująca się głównie linią prostą. Obok secesji akcentującej płaszczyznę — secesja wybitnie trójwymiarowa. Obok secesji rozmiłowanej w ornamentach organi-

cznym — secesja stosująca ornament wstęgowy lub geometryczny. Istniała secesja rozwichrzona, szalona, ekstazyjna, „dionizyjska” i secesja pełna umiaru, harmonijna, „apollińska”; secesja przesycona erotyką i secesja chłodna, niezmysłowa, ascetyczna. Wszyscy artyści secesyjni poszukiwali tego, co nowe, niezwykle, nie wyzyskane dotąd przez sztukę. Dla jednych tym niezwykle było to, co rzadkie i egzotyczne, dla innych, przeciwnie, to, co pospolite i swojskie. Jedni stylizowali orchidee i chryzantemy, embriony i mikroorganizmy, inni — zwyczajne chwasty polne i ptactwo podwórzowe. Jedni szukali podnień w sztuce krajów dalekich w przestrzeni lub czasie — w sztuce japońskiej, chińskiej, indonezyjskiej, kreteńsko-mykeńskiej, egipskiej, inni — w rodzimej twórczości ludowej. Jedni artyści secesyjni operowali kreską miękką i delikatną, inni — linią prężną, naładowaną energią. Jedni wyobrażali postacie wiotkie, omdlewające z tęsknoty miłosnej lub wy-czerpania, wyrażali w swych dziełach nastroje znużenia, smutku, melancholii. Inni przedstawiali prężące się pędy i nabrzmiewające pąki, drzewa owocujące i kobiety brzemiennie, sławili to, co bujne, płodne, plenne, ekspansywność i potęgę rozrodczą przyrody”.¹⁾

JADWIGA DROZDOWSKA

¹⁾ Mieczysław Wallis, *Secesja*, Warszawa 1967, Arkady, s. 10

Z NASZEGO MUZEUM

+ W drugim półroczu 1982 r. zmieniono następujące wystawy czasowe w gmachu głównym Muzeum:

— w dniu 15 września br. zamknięto wystawy:

- 1) „Polski portret wojskowy XVIII—XIX wieku” ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, czynną od dnia 27 maja br., którą zwiedziło ogółem 4 951 osób (w tym 80 wycieczek z 2 124 uczestnikami);
- 2) „Krótka broń palna — pistolety XVII—XIX wieku” ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, czynną od dnia 17 czerwca br., którą obejrzały ogółem 4 332 osoby (w tym 68 wycieczek z 1 863 uczestnikami);

— w dniu 30 września br. otwarto wystawę pt. „Medale i odznaczenia grudziądzkiego olimpijczyka Bronisława Malinowskiego”, poświęconą przypomnieniu kariery tragicznie zmarłego sportowca. Ekspozycja prezentowała — udostępniony przez rodzinę — cenny zbiór trofeów sportowych, pamiątek i dokumentów. Całość urozmaicono 14 grafikami o tematyce sportowej autorstwa Stanisława Raczyńskiego i Bogdana Przybylińskiego, ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu. Uroczystość otwarcia wystawy zgromadziła w naszym Muzeum ponad 150 osób, a wśród nich — obok rodziny — przedstawiciele władz miejskich, instytucji i towarzystw kultury, reprezentantów Polskiego Związku Lekkiej Atletyki z Warszawy, Wojewódzkiej Federacji Sportu z Torunia, licznych działaczy i kibiców sportowych oraz przyjaciół Bronisława Malinowskiego. Po przywitaniu obecnych przez dyrektora Muzeum mgra Ryszarda Boguwolskiego przemawiał wiceprezes PZLA Maciej Wawrzykowski, podkreślając dorobek sportowy słynnego grudziądzanina. Następnie szef wyszkolenia Związku Marek Łuczyński wręczył symbolicznie matce Olimpijczyka medal z Mistrzostw Europy w Lekkiej Atletyce — Ateny '82, odbytych już bez udziału jej Syna. Z kolei zabrał głos prezes Grudziądzkiego Klubu Sportowego „Olimpia” Jerzy Gosłomczyk, który w obszernym wspomnieniu pośmiertnym uwypuklił na tle biografii popularnego i lubianego „Bronka” jego wybitne osiągnięcia. Następnie zebrani zwiedzili wystawę, komentowaną przez mgr Annę Wajler, autorkę scenariusza i aranżacji ekspozycji. Od pierwszego dnia otwarcia wystawa cieszyła się ogromnym powodzeniem, ściągając do Muzeum również licznych zainteresowanych spoza Grudziądza. W ciągu 35 dni wystawowych (w okresie od 30 września do 27 listopada br.) obejrzały ją ogółem 4 744 osoby, w tym 114 wycieczek z 2 176 uczestnikami;

— w dniu 8 października br. otwarto wystawę pn. „Secesja” przygotowaną przez Muzeum Mazowieckie w Płocku. Przybyłych na otwarcie gości powitała mgr Jadwiga Drozdowska, wicedyrektor grudziądzkiego Muzeum, podkreślając znaczenie i wyjątkowy charakter wystawy oraz życzliwość i zaufanie, jakim obdarzyła Dyrekcja płockiego Muzeum Mazowieckiego na-

Moment wręczania medalu z Aten matce Bronisława Malinowskiego

szą instytucję, użyczając swych cennych zbiorów. Następnie przedstawicielka plockiego Muzeum — mgr Ewa Czarnecka, autorka scenariusza i komisarz wystawy — wygłosiła prelekcję o secesji jako kierunku w sztuce europejskiej końca XIX i początków XX wieku, po czym zilustrowała ją przykładami na wystawie. Zbiory plockiego Muzeum, pomysłowo zaaranżowane, zostały pokazane w naszym mieście po raz pierwszy, wzbudzając duże za-

interesowanie. W okresie ich eksponowania — od 8 października do 31 grudnia 1982 r. (73 dni wystawowe) — grudziądzkie Muzeum odwiedziło ogółem 5 980 osób, w tym 151 wycieczek z 3 820 uczestnikami. Wysoka frekwencja zwiedzających indywidualnie oraz często odbywane lekcje muzealne skłoniły organizatorów wystawy do jej przedłużenia na pierwsze miesiące przyszłego roku;

— w dniu 24 listopada br. udostępniono zwiedzającym kolejną wystawę czasową — „**Polski haft ludowy**” ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Toruniu, przygotowaną i zaaranżowaną w naszych salach przez mgr Kingę Turską-Skowronek z toruńskiego Muzeum. Na otwarciu wystawy, z udziałem ponad 80 osób, obecna była również autorka scenariusza, która — w oparciu o bogaty zestaw przykładów z niemal wszystkich regionów Polski — omówiła główne wzory i techniki tradycyjnego haftu ludowego. Wskazała też na tendencje rozwojowe tej dziedziny twórczości ludowej: wykorzystywanie tradycyjnych motywów i wzorów we współczesnych wyrobach rękodzielniczych i ornamentyce przemysłowych wyrobów tekstylnych. Dokumentowała to wystawa, na której większość stanowiły przykłady współczesnej adaptacji tradycyjnego haftu ludowego, nadesłane na ogólnopolski konkurs na haft ludowy ogłoszony w 1977 r. przez Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Ekspozycja w grudziądzkim Muzeum wzbudziła duże zainteresowanie, szczególnie osób zajmujących się haftem. Dla wielu z nich — m.in. członkiń Osiedlowych Klubów Seniora — była okazją poznania nowych wzorów i technik oraz wzbogacenia własnych pomysłów zdobniczych

Mgr Kinga Turska-Skowronek prezentuje obecnym na otwarciu wystawy zbiory haftu ludowego w Muzeum Etnograficznego w Toruniu

W okresie od 24 listopada do 31 grudnia 1982 r. wystawę zwiedziło ogółem 1 799 osób, w tym 48 wycieczek z 1 221 uczestnikami. Wystawa będzie jeszcze dostępna w pierwszej połowie stycznia 1983 r.

+ Zgodnie z tradycją sale grudziądzkiego Muzeum były miejscem kolejnych koncertów. W drugim półroczu 1982 r. — dzięki subsydiom Grudziądzkiego Towarzystwa Kultury — odbyły się następujące imprezy muzyczne:

— **w dniu 6 września br.** — koncert w ramach VI Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Dawnej Krajów Europy Środkowej i Wschodniej, zorganizowanego przez bydgoską Filharmonię Pomorską. Wystąpił hiszpański kwartet wokalny z Madrytu „Kwartet im. Tomás Luis de Victoria” z dawną muzyką hiszpańską XIV—XVII wieku. Koncert zgromadził w Muzeum 150 słuchaczy, którzy przyjęli wykonawców z ogromnym aplauzem. Był także przedmiotem nagrań gdańskiej rozgłośni Telewizji Polskiej, która nadała jego fragmenty w programach lokalnym i ogólnopolskim;

— **w dniu 9 września br.** — kolejny koncert w ramach festiwalu „Musica Antiqua Europae Orientalis”. Wystąpił na nim rumuński zespół dawnych instrumentów z Cluj-Napoca pod nazwą „Musica Antiqua” pod kierownictwem artystycznym Zoltána Majó. Ośmioosobowy zespół wysokiej klasy wykonawców zaprezentował instrumentalno-wokalną muzykę rumuńską z XVII i XVIII wieku. Koncertu wysłuchało w Muzeum — zmuszając artystów do dwukrotnych bisów — ponad 120 osób;

Rumuński zespół „Musica Antiqua” podczas koncertu w naszym Muzeum.
Pierwszy z lewej — Zoltán Majó, kierownik artystyczny zespołu

— w dniu 16 grudnia br. — jubileuszowy koncert w salach grudziądzkiego Muzeum, na którym — dokładnie w dwudziestą rocznicę swego pierwszego występu przed tutejszą publicznością — zaprezentowała się Capella Bydgestiensis Filharmonii Pomorskiej pod dykcją Włodzimierza Szymańskiego. Jubileusz 20-lecia koncertów w Muzeum zbiegł się z takim samym jubileuszem działalności artystycznej tego Zespołu, utworzonego wiosną 1960 r. z inicjatywy dyrektora Filharmonii Pomorskiej (obchodzącej w tym roku swoje 35-lecie) mgra Andrzeja Szwalbe i występującego początkowo pod nazwą „Capella Bydgestiensis pro Musica Antiqua” pod dykcją Stanisława Gałońskiego, a od z górá 15 lat — jako Capella Bydgestiensis pod dykcją Włodzimierza Szymańskiego. W programie uroczystego wieczoru w grudziądzkim Muzeum znalazły się utwory mistrzów baroku: Corelliego — Concerto grosso op. 6, nr 8 „Na Boże Narodzenie”, Górczyckiego — „Laetatus sum”, Telemanna — Suita „Don Kichot” i Haendla — fragmenty opery „Acis i Galatea”. Koncert poprzedziło słowo wstępne mgr Bożeny Sikorskiej-Nowackiej, kustosa Działu Naukowo-Oświatowego Muzeum, poświęcone genezie i 20-letniej historii „muzealnych wieczorów przy świecach”. Przypomniała ona najwybitniejszych wykonawców występujących w Muzeum, zarówno solistów jak i zespoły kameralne, oraz podkreśliła szczególnie owocną współpracę z Filharmonią Pomorską w Bydgoszczy, głównie z zespołem Capella Bydgestiensis, który — na ogólną liczbę 118 muzealnych imprez muzycznych — koncertował w salach Muzeum aż 38 razy. Następnie zabrał głos Włodzimierz Szymański, dyrygent i kierownik artystyczny, przedstawiając 20-letni dorobek Zespołu, jego wojaże krajowe i za-

Capella Bydgestiensis pod dykcją Włodzimierza Szymańskiego w salach grudziądzkiego Muzeum na swym jubileuszowym koncercie

graniczne, nagrania płytowe, radiowe i telewizyjne oraz najbliższe plany. W imieniu dyrekcji Filharmonii Pomorskiej uhonorował on mgr Bożenę Sikorską-Nowacką, zajmującą się od 20 lat organizowaniem koncertów w grudziądzkim Muzeum, dyplomem oraz medalem wybitym z okazji 35-lecia Filharmonii. Jubileuszowy koncert w grudziądzkim Muzeum, wykonany z właściwą bydgoskim kameralistom i wokalistom maestrą, wzbogacony słowem wiążącym dyrygenta, był gorąco oklaskiwany przez zebraną publiczność. Zakończył się też w podniosłym nastroju: pełnym powagi i wzruszenia wykonaniem — wobec stojącej w skupieniu widowni — hymnu „Gaude Mater Polonia”.

+ Dział Archeologii grudziądzkiego Muzeum — kontynuując długofalowy plan badań osadnictwa obronnego w północnej części ziemi chełmińskiej — przeprowadził w sezonie 1982 prace weryfikacyjno-sondazowe na dwóch grodziskach w Płowęzy, gm. Jabłonowo (stan. 1 i 2). Kontynuowano też (trzeci sezon) prace typu ratowniczego w Wielkim Welczu (gm. Grudziądz) na osadzie wielokulturowej (stan. 10). Ponadto prowadzono badania powierzchniowe w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (5 arkuszy), pozyskując 308 nowych stanowisk pradziejowych.

+ W drugim półroczu 1982 r. odbyły się w naszym Muzeum 63 prelekcje dla łącznej liczby 1 974 słuchaczy oraz 3 prelekcje zorganizowane w szkołach — dla ogólnej liczby 190 uczniów. Spośród prelekcji w gmachu Muzeum aż 52 to lekcje muzealne przeprowadzone przez nauczycieli — w oparciu o aktualne wystawy — dla łącznej liczby 1 357 uczniów. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się wystawy czasowe: „Medale i odznaczenia grudziądzkiego olimpijczyka Bronisława Malinowskiego”, „Secesja” i „Polski haft ludowy”.

(bos.)

N · O · W · E N · A · B · Y · T · K · I

W roku 1982 zakupiono eksponaty do działów historycznego i sztuki grudziądzkiego Muzeum, powiększając w ten sposób zbiory muzealne o 146 pozycji.

Do działu historycznego nabyto 28 medali współczesnych, m.in. z serii królewskiej i powstań, a zbiór ikonograficzny wzbogacono o 15 obiektów związanych z dziejami miasta.

W dziale sztuki — głównie dzięki przekazom Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu oraz zakupom

z Państwowego Funduszu Zamówień Plastycznych — poszerzono kolekcje malarstwa, grafiki, rzeźby i rzemiosła artystycznego o 95 dzieł współczesnych artystów toruńskich. Ponadto zbiory tego działu poszerzono o XIX-wieczny portret gen. Tomasza Wawrzeckiego, akwafortę przedstawiającą widok z grudziądzkiej Góry Zamkowej oraz Tekę Miast Pomorskich z 10 autolitografiami Stanisława Brzeczkwoskiego z 1936 r.

(drozd.)

NOWE DARY

W ciągu 1982 r. Muzeum w Grudziądzu otrzymało następujące dary od wymienionych niżej Osób i Instytucji, którym tą drogą składamy wyrazy podziękowania:
od dra Stanisława Myśluborskiego-Wołoskiego z Grudziądza — plenipotecję Pawła Bogdańskiego z 1723 r. dotyczącą wydania jego poddanych zbiegłych do ziemi chełmińskiej oraz Statut Cechu Szewców w Łasinie z 1702 r.

od Ob. Marii Góralskiej z Grudziądza — druki firmowe Apteki pod Lwem w Grudziądzu z ok. 1855 r. oraz publikację „Jahres-Bericht der höhern Bürgerschule zu Graudenz (...), Schuljahr 1854 (...)”;

od mgr Anny Wajler z Grudziądza — medal XXX lat Działalności Grudziądzkiej Organizacji ZBoWiD;

od Ob. Alfonsa Kozłowskiego z Grudziądza — portret ks. dra Władysława Łęgi, rysunek, papier, wym. 38,5×32,5 cm;

od Ob. Stanisława Smakulskiego z Grudziądza — topór kamienny (luźne znalezisko archeologiczne z okolic Grudziądza);

od Ob. Kurta Szłode z Grudziądza — fotografię Pomnika Niepodległości w Grudziądzu z 1930 r.;

od Ob. Barbary Mollus z Grudziądza — banknot 500-złotowy z 1946 r. — Premiowa Pożyczka Odbudowy Kraju;

od Ob. Wiesławy Szulc z Grudziądza — 6 bonów o wartościach 25,—, 50,—, 100,— Komitet Budowy Centralnego Domu Zjednoczonej Partii Klasy Robotniczej oraz Na Budowę Domu Partyjnego w Grudziądzu;

od mgra Ryszarda Boguwolskiego z Grudziądza — banknot 100 zł z nadrukiem XVII Zjazd Numizmatyków PTAiN, Warszawa 1982 r.;

z Klubu Sportowego „Olimpia” w Grudziądzu — medal: I Memoriał im. Bronisława Malinowskiego, Grudziądz 1982 (2 egzemplarze);

z Fabryki Maszyn Rolniczych „Agromet-Unia” w Grudziądzu — medal: 100 lat Agromet-Unia, Grudziądz 1982 oraz talerz pamiątkowy;

z Teatru Ziemi Pomorskiej w Grudziądzu — medal: 30 lat Teatru Ziemi Pomorskiej w Grudziądzu 1952—1982.

(J. D.)

WYDAWNICTWA NADESŁANE

Burzyński T. — Obrzędowość doroczna i rodzima w pracach twórców ludowych. Katalog konkursu i wystawy; Przemysł 1979 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Przemysłu).

Jęczalik E., Roztworowska M. — Sztuka ludowa Dolnego Śląska ze zbiorów Muzeum Etnograficznego — Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu; Bolesławiec 1980 (nadesł. Muzeum Ceramiki w Bolesławcu).

Kohutnicka B. — Broń wyspiarzy Pacyfiku; Biała Podlaska 1980 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej).

Kultura Afryki Zachodniej. Wystawa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Szczecinie; Białystok 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Białymstoku).

Łodziński J. — Malarstwo Katarzyny Gawłowej; Kraków 1978 (nadesł. Muzeum Etnograficzne w Krakowie).

Łopuszańska I. — Współczesna polska rzeźba ludowa; (plakat-składanka) Kraków 1981 (nadesł. jw.).

Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu; Warszawa 1979 (nadesł. Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu).

Popi Z. — Ausstellung Griechischer Volkskunst. Silberschmiedekunst, Stickerei, Tracht, Weberei; Katalog, Ateny 1977 (nadesł. Muzeum Etnograficzne w Krakowie).
Rolnik i jego praca w twórczości ludowej; Szreniawa 1979 (nadesł. Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie).

Ruszel K. — Ludové umenie Rzeszowska; Rzeszów 1979 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

Ruszel K. — Współczesna twórczość ludowa i nieprofesjonalna; Rzeszów 1979 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

Schrammówna H. — Ochrona sztuki ludowej; Warszawa 1939 (nadesł. Muzeum Narodowe w Warszawie).

Szewczyk Z. — Zegary ludowe; Kraków 1978 (nadesł. Muzeum Etnograficzne w Krakowie).

Świątkowski H. — Gobeliny i biżuteria w Cepelli; Łowicz 1981 (nadesł. Muzeum Narodowe w Warszawie — Oddział w Łowiczu).

Świątkowski H. — Malarstwo Tadeusza Kazłowskiego; Łowicz 1977 (nadesł. jw.).

Świątkowski H. — Pięćdziesięciolecie twórczości Henryka Burzyńskiego. Tkaniny, hafty, malarstwo; Łowicz 1980 (nadesł. jw.).

(Teisseyre) Stanisław Teisseyre — malarstwo; Warszawa 1976 (nadesł. Centralne Biuro Wystaw Artystycznych w Warszawie).

Udział Polski w XXXVII Biennale w Wenecji. Oskar Hansen, Bohdan Urbanowicz; Warszawa 1977 (nadesł. jw.).

Waligóra E. — Bogactwo jest tu nic. O rzeźbach i wierszach Józefa Janosa; Kraków 1979 (nadesł. Muzeum Etnograficzne w Krakowie).

(Witowski) Stanisław Witowski — grafika; Rzeszów 1976 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

W kręgu realizmu. XI Krajowa Wystawa Prac Grupy Realistów; Warszawa 1976 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Wrębiak C. — Rzeźba ludowa Adama Weremczuka. Wystawa; Biała Podlaska 1980 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej).

Wystawa prac plastyków amatorów; Szreniawa 1979 (nadesł. Muzeum Narodowe Rolnictwa w Szreniawie).

Zielińska J. — Alfred Wierusz-Kowalski 1849—1915. Katalog wystawy, Łódź b.r. (nadesł. Muzeum Ziemi Suwalskiej w Suwałkach).

CZEŚĆ II

(Basaj) Andrzej Basaj — wystawa grafiki i rysunku, katalog; Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).

(Berdyszak) Jan Berdyszak, Katalog wystawy; Warszawa 1977 (nadesł. jw.).

Borucka-Nowicka A. — Ewa Sliwińska 1909—1976 — grafika, rysunek, malarstwo; katalog wystawy, Bydgoszcz 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy).

(Centkiewicz-Michalska) Halina Centkiewicz-Michalska, malarstwo; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).

(Czyszczon) Władysław Czyszczon, szkło artystyczne; Bolesławiec 1977 (nadesł. Muzeum Ceramiki w Bolesławcu).

Darłakowa S. — Współczesny ekslibris polski. IV Ogólnopolska wystawa; katalog, Rzeszów 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

Fabiański J. — Portret w ilustracji i grafice ze zbiorów Jana Fabiańskiego; Wałbrzych 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Wałbrzychu).

Fotografia szwajcarska od roku 1840 do naszych dni; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).

Foto-retro. Wystawa fotografii Edmunda Malickiego, Bydgoszcz 1977 (przekazał Jerzy Feldman z Grudziądza).

(Geppert) Eugeniusz Geppert, katalog wystawy, Wrocław 1977 (nadesł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu).

(Gołakowska) Wanda Gołakowska 1901—1975 — ceramika; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).

(Grabowski) Jerzy Grabowski — grafika i rysunek; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. jw.).

- Graficy z „Oficyny” — Gdańska Doświadczalna Pracownia Graficzna ZPAP, Gdańsk b. r. (nadesł. Biuro Wystaw Artystycznych w Sopocie).
- (Hałas) Józef Hałas; katalog wystawy, Wrocław 1977 (nadesł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu).
- Hańbowski J. — Dzieciom — pamięć świata. Katalog wystawy, Warszawa 1971 (nadesł. CBWA w Warszawie).
- Huml I. i 2 in. — Biżuteria artystyczna „Piro”; Malbork 1977 (nadesł. Muzeum Zamkowe w Malborku).
- Jurga H. — Współczesna polska tkanina artystyczna; katalog wystawy, Przemysł 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Przemysłu).
- Kunysz A. — Akwarele i gwasze Władysława Szulca; katalog wystawy, Przemysł 1977 (nadesł. jw.).
- Kunysz A. — Malarstwo Jadwigi Jarosiewicz; katalog wystawy, Przemysł 1977 (nadesł. jw.).
- Kunysz A. — Malarstwo Stefana Wyrwicza; katalog wystawy, Przemysł 1977 (nadesł. jw.).
- Kunysz A. — Rysunki portretowe Cezariusza Kotowicza; katalog wystawy, Przemysł 1977 (nadesł. jw.).
- Kunysz A. — Wystawa Janiny Plucińskiej-Zembrzuskiej: „Retrospektywa i przemyskie pejzaże”; katalog, Przemysł 1977 (nadesł. jw.).
- (Kwiatkowski) Leszek Kwiatkowski — malarstwo; katalog wystawy, Radom 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Radomiu).
- (Liberski) Benon Liberski — malarstwo; katalog wystawy, Rzeszów 1976 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).
- (Lippert-Pietkiewicz) Bohdana Lippert-Pietkiewicz; składanka do wystawy, Sopot 1977 (nadesł. BWA w Sopocie).
- (Maeyer) Marcel Maeyer — Belgia; katalog wystawy, Łódź 1977 (nadesł. Muzeum Sztuki w Łodzi).
- (Malicki) Edmund Malicki — wystawa fotografii; Grudziądz 1977 (przekazał Jerzy Feldman z Grudziądza).
- (Michalski) Leon Michalski — malarstwo; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).
- (Międzynarodowe) VIII Międzynarodowe Biennale Eklibrisu Współczesnego. Katalog, Malbork 1977 (nadesł. Muzeum Zamkowe w Malborku).
- Neascu N. — Młodzi plastycy rumuńscy; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).
- (Nowiński) Lucjan Nowiński — Biżuteria; składanka do wystawy, Sopot 1977 (nadesł. BWA w Sopocie).
- (Ogólnopolskie) III Ogólnopolskie Biennale Fotografii Artystycznej „Fotomontaż”, Grudziądz 1977 (przekazało Grudziądzkie Towarzystwo Fotograficzne „Kontrasty”).
- (Okołów) Lech Okołów — malarstwo; katalog wystawy, Warszawa 1977 (nadesł. CBWA w Warszawie).
- Ostowska D. — Jan Jerzy Urbański. Ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu; Wrocław 1975 (nadesł. Muzeum Narodowe we Wrocławiu).
- Ostowska D. — Michał Klahr. Ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu; Wrocław 1975 (nadesł. jw.).
- Przybytko-Fabijańska K. — Zygmunt Karolak — wystawa malarstwa i rysunku z okazji 47-lecia pracy twórczej; Gdańsk 1977 (nadesł. BWA w Sopocie).
- Sikorska J. — Exlibris Wojciecha Łuczaka; katalog wystawy, Inowrocław 1977 (nadesł. Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu).
- Sołtyś Z. — Jacek Malczewski; katalog wystawy, Rzeszów 1977 (nadesł. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie).

(now.)

Wydawnictwo Muzeum w Grudziądzu, 86-300 Grudziądz, ul. Wodna 3/5, tel. 202-07.
Nakład 400 egz.

GrZGraf. - 1871 - 10.6.83 - 400 egz. a 8 k. - K-13 - Muzeum